

Aneksy

Aneks nr 1

Ustawy czyli ogólne postanowienia Imperatorskiego Uniwersytetu
Wileńskiego i Szkół jego Wydziału 18 maja 1803 roku

Dokument pochodzi ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej
w Warszawie sygnatura 5.12.1.28

ЗАДА
ШКАФЪ
ПОЛКА

ЗАДА
ШКАФЪ
ПОЛКА

На подлинномъ собственною
ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИ-
ЧЕСТВА рукою подписано тако:

Na Autentyku własną IEGO
IMPERATORSKIEY MOSCI ręką
podpisano tak:

Быть по сему.

ma być podług tego.

АЛЕКСАНДРЪ.

ALEXANDER.

Въ Санктъ Петербургѣ
Маія 18 дня 1805 года.

W Sankt Petersburgu
Maia 18 dnia 1805 roku.

УСТАВЪ USTAWY

или

czyli

ОБЩІЯ ПОСТАНОВЛЕНІЯ OGÓLNE POSTANOWIENIA
ИМПЕРАТОРСКАГО IMPERATORSKIEGO
ВИЛЕНСКАГО УНИВЕРСИ- WILENSKIEGO UNI-
ТЕТА WERSYTETU

и Училищъ его округа.

i Szkół jego Wydziału,

Do Biblioteki Okręgu Nauk. Wileńskiego Uniwersytetu?

УСТАВЪ USTAWY

Или общія Постановленія ИМПЕ-
РАТОРСКАГО Виленскаго Уни-
верситета и училищъ его округа.

Czyli ogólne postanowienia IMPE-
RATORSKIEGO Wileńskiego U-
niwersytetu i szkół jego Wydziału.

ГЛАВА I.

*О общемъ устройствѣ Виленскаго
Университета.*

1.

ИМПЕРАТОРСКИЙ Виленскій
Университетъ, утвержденный
Высочайшею Грамотою жалован-
ною ему въ 4 день Апрѣля сего
1863 года, долженъ: 1. Заклю-
чать въ себѣ полное основатель-
ное наставленіе въ наукахъ; 2.
Способствовать всѣми возмо-
жными способами къ распро-
страненію просвѣщенія и къ усовер-
шенствованію знаний; 3. Имѣть
въ непосредственномъ вѣдѣніи и
управленіи всѣ Гимназіи и всѣ
училища, въ округѣ его состоя-
щія.

2.

Виленскій Университетъ со-
стоитъ: 1. Изъ Профессоровъ,
или Преподавателей наукъ, дѣй-
ствительно исправляющихъ сію
должность и заслуженныхъ (eme-
ritus), 2. Изъ ученыхъ особъ
принадлежащихъ къ сословію она-
го въ качествѣ почетныхъ чле-
новъ, 3. Изъ Адъюнктовъ и 4.
изъ студентовъ; 5. Онъ имѣетъ
своего Начальника именуемаго Ре-
кторомъ, который чрезъ каждые
три года избирается изъ дѣй-
ствительныхъ или заслуженныхъ
Профессоровъ, и по одобреніи
Главнымъ Правленіемъ Училищъ
представляется ему онаго чрезъ
Министра народнаго Просвѣще-
нія на Высочайшее утвержденіе.

ROZDZIAŁ I.

*O ogólném urządzeniu Wileń-
skiego Uniwersytetu.*

1.

IMPERATORSKI Wileński U-
niwersytet potwierdzony Najwyż-
szym Dyplomatem, danym iemu
dnia 4 Apryla niniejszego 1863
roku, powinien 1. Zawierać w so-
bie zupełny i systematyczny układ
nauk. 2. Przykładać się wszel-
kimi sposobami, jakie tylko bę-
dą w Jego mocy, do rozszerze-
nia Oświecenia i do wydosko-
nalenia umiejętności. 3. Mieć
w bezpośrednim dozorze i Rzą-
dzie wszystkie Gimnazya i wszy-
stkie Szkoły będące w Jego wy-
dziale.

2.

Wileński Uniwersytet składa
się: 1. z Professorów aktualnie
pełniących swoje powinność i wy-
służonych (emeritus), 2. z Uczę-
nych osób należących do Korpusu
Jego w stopniu honorowych Człon-
ków. 3. z Adjunktów. 4. ze Stu-
dentów. 5. Uniwersytet ma swego
Naczelnika z tytułem Rektora,
który się co trzy lata wybiera
z Aktualnych lub wysłużonych
Professorów, i po aprobacie przez
Rząd Główny szkół podaje się od
niego przez Ministra Powszechnego
Oświecenia do Najwyższego po-
twierdzenia.

1 *

5.

Университетъ будучи подчиненъ Министру Просвѣщенія, состоитъ со всемъ его округомъ подъ непосредственнымъ управленіемъ своего Попечителя, который опредѣляется отъ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

4.

Виленскій Университетъ имѣетъ четыре отдѣленія или факультета, то есть: 1. Отдѣленіе физическихъ и математическихъ наукъ; 2. Отдѣленіе Врачебныхъ или Медицинскихъ знаний; 3. Отдѣленіе наукъ Правственныхъ и Политическихъ; 4. Отдѣленіе словесныхъ наукъ и свободныхъ, или изящныхъ художествъ. Каждое отдѣленіе имѣетъ своего старшійшину (Decanus), котораго Университетъ избираетъ чрезъ каждые три года подъ предсѣданіемъ Ректора изъ числа заслуженныхъ или дѣйствительныхъ Профессоровъ, и который по представленію Попечителя Университета, утверждается Министромъ Просвѣщенія.

5.

Для ежегоднаго обозрѣнія Гимназій и всѣхъ учебныхъ заведеній округа Виленскаго Университета, будутъ назначены три или четыре Визитатора (обозрители), коихъ Университетъ выбираетъ изъ числа своихъ членовъ, то есть: изъ дѣйствительныхъ или заслуженныхъ Профессоровъ и изъ почтенныхъ своихъ членовъ. Особы избранныя въ Визитаторы представляются чрезъ Попечителя на утвержденіе Министру просвѣщенія.

6.

Дѣйствительные и заслужен-

5.

Uniwersytet będąc podległym Ministrowi Oświecenia, zostaje z całym swoim wydziałem pod bezpośrednim rządem swojego Kuratora, który назнача się od JEGO IMPERATORSKIEY MO-SCI.

4.

Wileński Uniwersytet ma cztery oddziały czyli Fakultety, to jest: 1. Oddział Fizycznych i Matematycznych nauk; 2. Oddział Lekarskich czyli Medycznych nauk; 3. Oddział nauk Moralnych i Politycznych; 4. Oddział Literatury i Sztuk Wyzwolonych. Każdy oddział ma swego starszego (Decanus), którego Uniwersytet wybiera co trzy lata pod prezydencyą Rektora z liczby wysłużonych, lub Aktualnych Professorów, i który za podaniem od Kuratora Uniwersytetu potwierdza się przez Ministra Oświecenia.

5.

Dla coroczney wizyty Gimnazjów i wszystkich powiatowych Szkół w wydziale Wileńskiego Uniwersytetu, będą назначeni trzy lub cztery Wizytatorowie, których Uniwersytet wybiera z liczby swoich Aktualnych lub wysłużonych Professorów, lub też honorowych Członków. Osoby wybrane na Wizytatorów podają się przez Kuratora do potwierdzenia Ministrowi Oświecenia.

6.

Aktualni i wysłużeni Profes-

ные Профессоры Университета собирались под председательством Ректора, составляя совѣтъ Университета, или общее собрание. Предметы сихъ совѣщаній суть слѣдующіе: 1. Принятіе мѣръ относительно общаго Правленія Университета и училищъ состоящихъ въ его округѣ; 2. Изысканіе способовъ къ усовершенствованію методовъ преподаванія наукъ въ Университетѣ и въ училищахъ его округа; 3. Выборъ способныхъ людей на вакантныя мѣста въ Университетѣ, Гимназіяхъ и учебныхъ училищахъ его округа; 4. Все то, что Ректоръ предлагаетъ имъ въ непредвидимыхъ случаяхъ, или относительно исполненія правилъ и предписаній Министра просвѣщенія или Попечителя.

7.

Обыкновенныя засѣданія Университетскаго совѣта должны быть однажды въ мѣсяцъ, а чрезвычайныя въ случаѣ надобности.

8.

1. Профессоры каждаго отдѣленія, собирались подъ председательствомъ Ректора, или своего старшинны, разсуждаютъ о предметахъ предлагаемыхъ Ректоромъ по части ихъ факультетовъ. 2. Обыкновенныя засѣданія каждаго отдѣленія имѣютъ быть однажды въ мѣсяцъ; 3. Чрезвычайныя засѣданія въ случаѣ нужды. 4. Определенія, или постановленія каждаго факультета вносящія на разсмотрѣніе общаго собранія Университета, которое можетъ утвердить оныя, или сдѣлать въ нихъ перемѣны.

9.

Текущими дѣлами, по ча-

соровіе Университету зѣбрани подъ президентією Ректора, составляютъ Радѣ Университету, czyli powszechnie Zebranie. Przedmioty tey Rady sã następujące: 1. Obranie środków stosownych do utrzymania ogólnego Rządu Uniwersytetu, i Szkół będących w Jego wydziale. 2. Wynajdowanie sposobów do wydoskonalenia metodu dawania nauk w Uniwersytecie i Szkołach Jego wydziału; 3. Wybórъ здатныхъ ludzi na wakujące miejsca w Uniwersytecie, Gimnazjachъ i Powiatowych Szkołachъ Jego wydziału. 4. Wszystko to, co Rektor poda w nieprzewidzianychъ przypadkachъ, lub co się ściaga do wypełnienia prawidełъ i przepisówъ Ministra Oświecenia albo też Kuratora.

7.

Zwyczajne Sessye Uniwersytetu Rady powinny być raz ieden w każdymъ miesiacu, a nadzwyczajne w wydarzonéy potrzebie.

8.

1. Professorowie każdego Fakultetu zѣбрани podъ президентією Ректора, lub swojego Dziekana, даіа zdania o przedmiotachъ podanychъ przez Ректора w rzeczy ściągające się do ichъ Fakultetów. 2. Zwyczajne Sessye każdego Fakultetu mają być raz ieden na miesiac. 3. Nadzwyczajne Sessye w zdarzoney potrzebie. 4. Urządzenia czyli postanowienia każdego Fakultetu przynoszą się do przyezrenia powszechnego Zebrania Uniwersytetu, które może je potwierdzić, lub uczynić w nichъ niektóre odmiany.

9.

Potocznemi interessami w przed-

сти управления Университетомъ имѣть заниматься Комитетъ, состоящій изъ старѣйшихъ членовъ изъ отдѣленій подъ предѣданіемъ Ректора. Въ засѣданіяхъ сего Комитета прѣдлагается обо всѣхъ подробностяхъ касающихся до исполненія, присмотра и строгатаго порядка въ такихъ случаяхъ, когда Ректоръ пошребуетъ объ нихъ свѣдѣнія, или когда что предложитъ онъ поправиламъ, или по предписаніямъ Министра, или Попечителя, или наконецъ по мнѣніямъ заключеннымъ въ Университетскомъ совѣтѣ. Комитетъ Правленія имѣть нужныхъ людей для писмоводства Канцеляріи Университета, равно по училищной и хозяйственной части.

10.

Сверхъ выше помянутыхъ засѣданій всякой мѣсяцъ имѣть бытъ особенное Академическое засѣданіе, гдѣ Профессоры и почтенные члены собираются подъ предѣданіемъ Ректора, будутъ разсуждать о сочиненіяхъ, опытахъ, наблюденіяхъ и изслѣдованіяхъ предлагаемыхъ Ректоромъ или однимъ изъ членовъ. Академическія засѣданія имѣютъ цѣлю способствованіе къ усовершенствованію наукъ и художествъ, и къ распространенію полезныхъ знаній, особливо же въ тѣхъ областяхъ, въ коихъ Университетъ есть центромъ Просвѣщенія. Такогого рода пруды обращать на себя отличное вниманіе начальства, которое не оставитъ награждать ихъ пристойнымъ образомъ.

11.

Для распространенія наукъ и усовершенствованія знаній, 1. По-зволяется Университету, съ одо-

мностяхъ Рządowych Uniwersytetu, ма się zatrudniać Komitet składający się z Dziekanów czterech Fakultetów pod prezydencją Rektora. Na Sessjach tego Komitetu traktuje się o wszystkich szczegółach dotyczących się wykonania, dozoru i ścisłego porządku, w takich przypadkach, kiedy Rektor potrzebuje o nich wiadomości, lub kiedy co podać stosownie do prawideł lub przepisów Ministra albo Kuratora, albo na koniec stosownie do zdania przyjętego w Radzie Uniwersytetu. Takowy Komitet mieć będzie potrzebnych ludzi do pisanja w Kancelaryi Uniwersytetu, tak co do części szkolnej, iako też ekonomicznej.

10.

Oprócz wyżej wspomnianych Sessy w każdym miesiącu ma być udzielna Akademicka Sessya, na którą Professorowie z Członkami honorowemi zebrani, pod prezydencją Rektora dawać będą zdania o dziełach, doświadczeniach, postrzeżeniach i badaniach wniesionych przez Rektora lub przez jednego z Członków. Akademickie Sessye mają zamiar ułatwiać wydoskonalenie Nauk i Sztuk rozszerzenie pożytecznych wiadomości, zwłaszcza w tych Prowincjach, w których Uniwersytet jest centrum oświecenia. Takowego rodzaju pracę obróć na siebie szczególny wzgląd Zwierzchności, która nie oміeszka przyzwoicie one nagradzać.

11.

Dla rozszerzenia Nauk i wydoskonalenia Umiejętności, 1. pozwalają się Uniwersytetowi za

брънія Попечителя, опираяшы въ чужіе краи своихъ Адъюнктовъ отличившихся въ наукахъ и добронормочномъ поведеніи, и даже Профессоровъ. 2. Въ Университетѣ не воспрещается свободно разсуждать о словесныхъ и ученыхъ предметахъ, и всякой Профессоръ можетъ слѣдовать той системѣ въ преподаваніи лекцій, какую признаетъ онъ лучшею, но съ тѣмъ, чтобы сіе сообразно было съ постановленіемъ общаго собранія Профессоровъ, которое также разсматриваетъ Попечитель Университета, въ сѣдѣніи 58. статьи предварительныхъ правилъ народнаго просвѣщенія. 3. Университетъ имѣетъ право выбирать въ своихъ Академическихкихъ засѣданіяхъ и предлагать полезныя задачи во всѣхъ вообще наукахъ, для соисканія (Конкурса) въ полученіи награжденія. Онъ распоряжается пристойнѣйшимъ образомъ все относящееся къ сему предмету, и распоряженіе свое представляетъ на утвержденіе вышнему Начальству.

12.

Въ университетѣ ежегодно имѣютъ быть два открытыя (Публичныя) собранія, назначаемыя для предметовъ касающихся до наукъ и словесности; но въ сихъ собраніяхъ не должно читать ничего, что предварительно не было прочитано, разсмотрѣно и одобрено въ частныхъ засѣданіяхъ.

15.

Во всѣхъ засѣданіяхъ имѣетъ быть наблюдаемъ слѣдующій порядокъ: 1. Ректоръ или занимающій его мѣсто, открываетъ засѣданіе и предлагаетъ на разсужденіе предметы для рѣшенія, которые нужно общею сообра-

approbatą Kuratora wysyłać do cudzych krajów swoich Adjunktów dystyngwujących się w naukach i obyczajach, a nawet i Profesorów. 2. Niebronno jest w Uniwersytecie wolne roztrząsanie literackich i uczonych przedmiotów: i każdy Professor może się trzymać tego układu w dawaniu Lekcyi, iaki uzna za najlepszy, z tym warunkiem, aby to zgodne było z postanowieniem powszechnego Zebrania Professorów: co też przejrzy Kurator Uniwersytetu, stosownie do 58. Punktu Zasad Powszechnego Oświecenia. 3. Uniwersytet má Prawo wybierać na swoich Sessyach Akademickich i podawać pożyteczne zadania we wszystkich ogółem Naukach do konkursu o nagrodę. On rozporządza w nayprzyzwoitszy sposób wszystko, co się tyczy tego przedmiotu, i układ swój podaje do potwierdzenia wyższej Zwierzchności.

12.

W Uniwersytecie każdego roku mają być dwie publiczne Sessye poświęcone przedmiotom Nauk i Literatury; lecz na tych Sessyach nie má być czytaniem, co by pierwey nie było czytaniem, przyrzanem i approbowanem na prywatnych Sessyach.

15.

Na wszystkich Sessyach má być zachowany następný porządek: 1. Rektor lub zastępnicy Jego micyse otwiera Sessyą, i podaje do rozważenia te przedmioty, które potrzebiu powszechnego rozehrania i zezwolenia

2 *

жение и согласие членовъ. 2. Всякій присудствующій имѣетъ право подать свое мнѣніе о предложенной матеріи. 3. Для операціи всякаго замѣшательства во время засѣданій, предсѣдательствующій назначаетъ поочередно каждому желающему сообщити что нибудь о предложенномъ предметѣ, говорить свое мнѣніе. 4. Еслижъ по довольномъ разсужденіи присудствующіе не согласятся на одно какое либо мнѣніе; въ такомъ случаѣ предсѣдатель обращаетъ предложеніе въ вопросъ и требуетъ рѣшительныхъ голосовъ. 5. Каждый спрашивается поочередно, и объявляетъ свою мысль однимъ словомъ утвердительно (*affirmative*), или отрицательно (*negative*). 6. Все должно быть рѣшено единогласно, или большинствомъ голосовъ; въ случаѣ же равенства Ректоръ вторичнымъ своимъ голосомъ разрѣшаетъ оное. 7. Всѣ рѣшенія должны быть вносимы въ протоколъ и подписываемы Ректоромъ и однимъ изъ старѣйшинъ. 8. Если кто оспариваетъ при противномъ мнѣніи, то можетъ оное записать въ особую для сего назначенную книгу: послѣ чего не отвѣчаетъ уже за рѣшеніе большинствомъ голосовъ утвержденное. Ректоръ имѣетъ такое же право, хотя онъ въ прочемъ долженъ подписывать и то, что рѣшено большинствомъ голосовъ. 9. Ничто въ Университетѣ не рѣшается балажированіемъ (*Scrutin secret*), исключая сихъ двухъ случаевъ: а) когда идетъ дѣло о предписанныхъ выборахъ, и б) когда требуется рѣшеніе въ разсужденіи сочиненій, предназначаемыхъ къ чтенію въ открытыхъ собраніяхъ, или къ напечатанію съ одобреніемъ Университета. 10. Пола не окончить

Членковъ. 2. Каждый заступающій ма право даѣ свое зданіе в матеріи поданей. 3. Uprzedzając wszelkie zamieszanie w czasie Sessyi, prezydujący kolejno glos daie każdemu chcącemu coś mówić o przedmiocie podanym. 4. Jeśli po dostateczném roztrząśnieniu zasiadający nie zgodzą się na jedno iakie zdanie, w takim przypadku prezydujący zamienia propozycyją na pytanie, i podae pod kreski. 5. Przezydujący iednego po drugim pyta, a każdy wyraża swoje zdanie iedném słowém *Affirmative* lub *negative*. 6. Wszystko má byđz decydowaném iednomyslnie lub większością glosów: a w przypadku równości, Rektor powtórny glosem onę rozwięzuie. 7. Wszystkie decyzye powinny byđz wpisane w protokół, i podpisane przez Rektora i iednego z Dziekanów. 8. Jeśli kto zostae w przeciwném zdaniu, może ie zapisać w osobney na to przeznaczoney Kiedze: po czym iuż nie odpowia da za decyzją większością. Rektor má toż samo prawo, chociaż iest obowiązany podpisać, co większością glosów iest postanowioném. 9. Nic się w Uniwersytecie nie stanowi przez sekretne kreski, wyjąwszy te dwie okoliczności (a) kiedy idzie o przepisane Elekeyio i (b) kiedy potrzeba sądzić o pismach, które mają byđz czytane na publicznych Sessyiach, lub drukować się z approbatą Uniwersytetu. 10. Póki Prezydujący nie zamknie Sessyi, żaden z Członków nie może się z niey oddalić bez ważney przyczyny. 11. Zwyczajne Sessye nie odkładają się dla nieprzytomności niektórych Członków, przeto, że miejsce, dzień i czas dla zwyczajnych Sessy powinny byđz oznaczone raz na zawsze. Na Sessyiach extra-

Председательствующий заседания, по ни один из членов не может оставить оного без важной причины. 11. Обыкновенныя заседания не откладываются за неприсудствованием некоторых членов; впрочем место, день и часы для обыкновенных заседаний должны быть определены единожды на всегда. В чрезвычайных заседаниях должно находиться по крайней мере половинное число Профессоров и имущих право присудствовать в оных. 12. Для предметов требующих внимательнейшего исследования и продолжительного труда назначаются особые комиссии. По выслушании донесения Комиссии таковые предметы разбираются и решаются в заседаниях. 13. Если кто из членов послѣ предложенных от Ректора статей, предложит на письме за своим подписанием какой нибудь предмет для исследования и решения, и когда сие предложение не будет принято единогласно: то назначается особая Комиссия для рассмотрения оного предложения или проекта; по получении же от нее донесения приступают к решению. 14. Какъ обыкновенныя такъ и чрезвычайныя заседания никогда не должны прерывать порядка учения.

14.

Университетъ долженъ имѣть двухъ Секретарей, коихъ онъ избираетъ чрезъ каждые три года. Одинъ изъ нихъ имѣетъ быть Секретаремъ общаго собранія Университета, а другой Университетскаго Правленія. Должности и труды ихъ предписаны будутъ въ частныхъ наставленіяхъ. Университетъ имѣетъ избрать библиотекаря. Въ вѣдомствѣ Поле-

ордinaryныхъ должна сѣ знаходиться przynajmniej połowa Professorów mających prawo zasiadania. 12. W materyiach, które potrzebują większego rozbioru i ciągłej pracy назначаются особые Комитеты. А по выслушании донесения Комитета, таковыя матеріе będą rozstrząsane i decydowane na Sessyi. 13. Po podanych od Rektora punktach, jeśli kto z Członków wniesie na piśmie z własnym podpisem iakąkolwiek bądź materyją dla rozstrząsania i decydowania, i kiedy ta nie będzie przyjęta iednomyślnie, wtedy назначаются особые для разстрясненія оной Комитет, od którego odebrawszy Uniwersytet doniesienie przystąpi do decyzji. 14. Jakъ zwyczajne, такъ nadzwyczajne Sessye nigdy niepowinny прерывать porządku w Naukach.

14.

Uniwersytet powinien mieć dwóch Sekretarzów, których wybierać będzie co trzy lata. Jeden z nich ma być Sekretarzem powszechnego Zebrania Uniwersytetu, a drugi Rządu Uniwersytetu. Powinności i prace ich będą opisane w szczególnych ustawach. Uniwersytet ma wybrać Bibliotekarza. Pod Zwierzchnością Kuratora, a dozorem Uniwersytetu

чителя, а подъ присмотромъ Университета состоять будетъ находящийся въ Вильнѣ такъ называемый Архивъ Эдукаціоннаго фундаша, съ имѣющимися при немъ чиновниками. Также остается при Университетѣ состоящая и нынѣ при немъ Церковь, при коей полагается Духовникъ, или Омонъ, и проповѣдникъ.

15.

Для разсматриванія книгъ общее собраніе Университета ежегодно выбираетъ изъ каждаго опдѣленія заслуженнаго или дѣйствительнаго Профессора. Каждый Цензоръ имѣетъ разсматривать книги относящіяся по своему содержанію къ его опдѣленію, и по донесенію, какое онъ учинитъ Правленію Университета, позволяется или отказывается въ напечатаніи книги. Въ сомнительныхъ же случаяхъ Цензоръ спрашиваетъ совѣта и Профессоровъ своего опдѣленія, и по томъ на мѣстѣ оного основывается въ своемъ донесеніи.

16.

Университетская расправа имѣетъ быть составлена сообразно съ общимъ Уставомъ Университетовъ; но въ такомъ случаѣ если бы мѣстные обстоятельства требовали сдѣлать какія либо нужныя и свойственныя въ разсужденіи оной постановленія: то Виленскій Университетъ по начертаніи ихъ, представляетъ надлежащимъ порядкомъ на Высочайшее утвержденіе. Форма же судопроизводства должна быть самая простая, безъ употребленія гербовой бумаги, безъ пошлннъ, и всякихъ тому подобныхъ издержекъ.

17.

Университетъ долженъ хра-

зоставать будице знайдуче сѣ въ Вильнѣ такъ назване Archiwum funduszu Edukacyynego ze swemi Officialistami, także zostawać ma przy Uniwersytecie będący teraz przy nim Kościół, do którego przeznaczają się Kapelan i Kaznodzieja.

15.

Dla cenzury Xiąg powszechnie zebranie Uniwersytetu corocznie wybierze z każdego Fakultetu wysłużonego lub Aktualnego Profesora, z tych każdy ma odczytywać te Xiążki, które zawierają materje stosowne do jego fakultetu, a wedle doniesienia iakie uczyni Rządowi Uniwersytetu, dozwolone lub odmówione będzie ich drukowanie. W zdarzonych wątpliwościach zasięgnię Profesorów swego Fakultetu zdania, do którego stosować się będzie w swoim doniesieniu.

16.

Sądownictwo Uniwersytetu má być ułożone zgodnie z ogólnymi Ustawami Uniwersytetów; w przypadku jednak gdyby potrzeba była zrobienia postanowień w Sądownictwie stosownych do miejscowych okoliczności, wtedy Wileński Uniwersytet ułożywszy one, podaie należnym porządkiem do Najwyższego potwierdzenia. Forma zaś procesu má być najprostsza bez użycia szteplowego papieru, bez posłnin i wszelkich tym podobnych wydatków.

17.

Uniwersytet powinien chować

нить свою казну въ надежномъ и приспосойномъ мѣстѣ. Она имѣетъ быть подѣ смотрѣніемъ Ректора и общаго Университетскаго собранія. Казначей, ежегодно избираемый общимъ собраніемъ Профессоровъ исправляетъ при томъ и званіе Економа. Казна хранится за прѣмѣ разными замками, отъ которыхъ ключи имѣются одинъ у Ректора, другой у Старѣйшины избираемаго для сего общимъ собраніемъ, а третій у Казначея или Економа. Ежегодная сумма Всемилоствѣйше опредѣленная на содержаніе Университета, должна быть опущена въ его казну, въ сроки единойжды навсегда назначенные подѣ росписку Ректора, или занимающаго мѣсто его, которую скрѣпляетъ старѣйшина имѣющій ключъ, и казначей. О всякомъ пріемѣ должно доставлять немедленно донесеніе общему собранію Университета, его Попечителю, а чрезъ него же Министру Просвѣщенія. Слѣдующее Университетскимъ чиновникамъ жалованье должно производиться по утвержденнымъ штатамъ въ назначенные сроки, подѣ росписку каждаго или того, кому дана будетъ надлежащая довѣренность. Чиновники, коимъ на основаніи частныхъ наставленій ввѣряются какіе нибудь разходы, какъ то: Университетской Економъ, начальники Типографіи, Аптеки, Больницы, Кабинетовъ, Лабораторіи, Библіотеки, Канцеляріи и проч. обязаны подавать подробные и вѣрные щеты. Ректоръ и Старѣйшины должны по крайней мѣрѣ однажды въ мѣсяць собираться для разсмотрѣнія и поправки щетовъ прошедшаго мѣсяца. Каждое такое засѣданіе вносится въ журналъ за подписаніемъ

своей Кассѣ въ безпечномъ и призwoитѣмъ мѣеу. Она ма быдѣ pod dozoremъ Rektora i powszechnego Zebrania Uniwersytetu. Kassier wybierany corokъ przez powszechnie Zebranie Professorów, odbywa przy témъ obowiązki Ekonoma. Kassa chowa się za trzema różnemi zamkami, od których klucze byдѣ mają ieden u Rektora, drugi u Dziekana wybranego na to od powszechnego Zebrania, a trzeci u Kassiera czyli Ekonoma. Każdoroczna summa Najmilościwiey przeznaczona na utrzymanie Uniwersytetu, powinna byдѣ wydawana do Kassy Jego, w czasachъ raz na zawsze oznaczonych za kwitem Rektora lub zastępującego Jego mѣe, który kwit за świadczaia Dziekan mający Klucz od Kassy i Kassier. O każdymъ przyięciu summy ma byдѣ doniesiono niezwłocznie powszechnemu Zebraniu Uniwersytetu, Jego Kuratorowi, a od Niego Ministrowi Oświecenia. Należnie Członkómъ Uniwersytetu pensye wypłacać się powinny podługъ potwierdzonych etatówъ w czasachъ oznaczonych за kwitemъ każdego osobistymъ, lub tego, któremu będzie дана należyta plenipotencyia. Oficjaliaści, którymъ podługъ szczególnego postanowienia będą powierzone iakiekolwiekъ wydatki, iakoto: Uniwersytetu Ekonom, Przełożeni Drukarni, Apteki, Szpitala, Laboratorium, Bibljioteki, Kanclaryi i t. d. obowiązani podawać w szczególachъ wierne rachunki. Rektor i Dziekani przynajmniej raz co miesiąc powinni zebrać się dla przejrzenia i sprawdzenia rachunkówъ zeszłego miesiąca. Każda taka Sessya zapisуе się w dzienniku z podpisemъ Rektora i przytomnychъ на Sessyi Dziekanów.

Ректора и присудивующихъ въ засѣданіи старѣйшихъ. Засвидѣствованныя копіи сего журнала доставляются Попечителю, которому съ тѣмъ вмѣстѣ посылаетъ Ректоръ послѣ каждого засѣданія за свидѣтельствомъ своимъ подробную и точную о приходѣ и расходѣ суммъ вѣдомость подписанную прежде Казначеемъ и Бухгалтеромъ. Щеты для произведенія денежной выдачи казначеемъ, и для внесенія оной въ капитальную книгу бухгалтеромъ подписываетъ Ректоръ, который при томъ долженъ наблюдать, чтобы не подписывать никакова щета, тѣмъ и другимъ незасвидѣствованнаго. О всѣхъ суммахъ или вещахъ, кѣмъ либо принятыхъ опъ Университета должно опно-ситься Правленію онаго, и всѣ таковыя щеты, расписки и книги приходныя и расходныя вещамъ и деньгамъ хранятся въ егожъ архивѣ. Университетской совѣщъ разсматриваетъ единожды въ годъ всѣ щеты, представленные въ оный за общимъ подписаніемъ казначея и бухгалтера, каковыя щеты по разсмотрѣніи ихъ, представляются къ Попечителю Университета за подписаніемъ Ректора и присудивующихъ въ совѣщъ. Сверхъ того Университетъ обязанъ весь свой опсчетъ обнародовать чрезъ писаніе. Всѣ главныя правила къ расчету и хозяйственной части относящіяся имѣющъ быть въ подробности описаны и соображены съ каждымъ предметомъ въ особенныхъ для каждаго наставленіяхъ.

18.

Университетъ дважды въ годъ доставляетъ общій рапортъ своему Попечителю и чрезъ онаго Министру Просвѣщенія, о всѣхъ

Заświadczone Kопіе z tego Dziennika przesyłają się Kuratorowi, któremu przy tém razem Rektor po kaźdey takiej Sessyi posyła w szczególach rzetelną wiadomość o przychodzie i rozchodzie summi podpisaną pierwéy przez Kassyiera i Buchaltera a przez się stwiêrdzoną. Rachunki do wydania pieniêdzy przez Kassyiera i do wpisania w Główną księgę przez Buchaltera. O wszystkich summach podpisuje Rektor, który powinien zawsze mieć baczość, aby nie podpisywał żadnego rachunku pierwéy niezaswiadczonego przez Buchaltera. O wszystkich summach lub rzeczach przez kogokolwiek przyjętych dla Uniwersytetu, mą być doniesiono Rządowi tego i wszystkie takowe rachunki, kwity, i xiążki przychodu i rozchodu na rzeczy i pieniądze mają się składać w Archiwum. Rada Uniwersytetu przepatruje raz na rok wszystkie rachunki podane iey z podpisem spólnym Kassyiera i Buchaltera, i przezyrane posyła Kuratorowi Uniwersytetu z podpisem Rektora i zasiadających w Radzie. Nadto Uniwersytet powinien cały swój rachunek przez druk publikować. Wszystkie główne prawidła tyczące się rachunków i Ekonomiki mają być w szczególach wypisane i zastosowane do kaźdego przedmiotu w osobnych przepisach.

18.

Uniwersytet dwa razy na rok posyła ogólny rapport swojemu Kuratorowi a przez Niego Ministrowi Oświecenia, o wszystkich

предметахъ относящихся къ образованию онаго въ чрезвычайныхъ же случаяхъ доносить немедленно.

19.

Всѣ протоколы и щетныя книги должны быть рассмотрѣны, повѣрены и подписаны Попечителемъ Университета въ то время, когда онъ прибудетъ для обозрѣнія онаго.

20.

Ректоръ отвѣчаетъ за благочиніе во всѣхъ частяхъ и за внутренній порядокъ Университета, за сохраненіе и исполненіе всѣхъ уставовъ и предписаній Министра и Попечителя; равнымъ образомъ за исправленіе должностей всѣми и каждымъ изъ находящихся при Университетѣ и подлежащихъ управленію его.

ГЛАВА II.

О Каѳедрахъ науки и Профессорахъ Виленскаго Университета.

21.

Университетъ имѣетъ Каѳедры и Профессоровъ для преподаванія 1. Наукъ служащихъ къ общей и каждаго пользѣ; 2. Наукъ полезныхъ для Гражданъ разнаго состоянія и нужныхъ въ разныхъ родахъ Государственной службы. Слѣдовательно по общему раздѣленію Университета на ченья преподаванія или факультета имѣетъ быть по крайней мѣрѣ:

I. Въ отдѣленіи Физическихъ и Математическихъ наукъ десять главныхъ курсовъ, и для преподаванія оныхъ десять Профессоровъ, а именно:

1. Профессоръ Физики.
2. — Химіи.

przedmiotach tyczących się swojej organizacji: o przedmiotach zaś nadzwyczajnych natychmiast donosi.

19.

Wszystkie protokoły i rachunkowe księgi powinny być przejrane, sprawdzone i podpisane przez Kuratora Uniwersytetu wtedy, kiedy przyjdzie na wizytę onego.

20.

Rektor odpowiada za porządek we wszystkich częściach, i za porządek wewnętrzny Uniwersytetu, zachowanie i wypełnienie wszystkich Ustaw i przepisów Ministra i Kuratora; także za pełnienie powinności przez wszystkie Osoby w Uniwersytecie będące i podległe jego rządowi.

ROZDZIAŁ II.

O Katedrach Nauk i o Professorach Wileńskiego Uniwersytetu.

21.

Uniwersytet ma Katedry i Professorów dla dawania 1. Nauk powszechnie i wszystkim pożytecznych. 2. Nauk pożytecznych dla Obywateli różnego stanu i potrzebnych w różnym rodzaju służby publicznej. Zatem według powszechnego podziału Uniwersytetu na cztery Oddziały czyli Fakultety, ma być najmniej:

I. W Fakultecie Fizycznych i Matematycznych Nauk dziesięć Głównych Kursów, i dla dawania onych dziesięciu Professorów, to jest:

1. Professor Fizyki.
2. — Chemii.

5. Профессоръ Естественной Исторіи.	5. Profes. Naturalney Historyi.
4. — Ботаники.	4. — Botaniki.
5. — Сельскаго Домоводства.	5. — Wieyskiego Gospodarstwa.
6. — Вышней чистой Математики.	6. — Wyższej czystey Matematyki.
7. — Вышней смѣшенной Математики.	7. — Wyższej stósowanej Matematyki.
8. Астрономъ-Наблюдатель.	8. Astronom-Obserwator.
9. Профессоръ Астрономіи.	9. Professor Astronomii.
10. — Гражданской Архитектуры.	10. — Cywilney Architektury.
- II. Въ отдѣленіи Врачебныхъ или Медицинскихъ знаній семь главныхъ курсовъ и для оныхъ семь Профессоровъ, и именно:
1. Профессоръ Анатоміи.	1. Professor Anatomii.
2. — Паталогіи.	2. — Patalogii.
3. — Врачебнаго вещества или о врачебныхъ припасахъ (Materiae Medicae).	3. — Materyi Medycznej.
4. — Клиники.	4. — Kliniki.
5. — Хирургіи.	5. — Chirurgii.
6. — Повивальнаго искусства, или Акушерства.	6. — Położniczey sztuki.
7. — Скотнаго лѣченія.	7. — Bydłeczego leczenia.
- III. Въ отдѣленіи Правспивенныхъ и политическихъ наукъ десять главныхъ курсовъ, и для оныхъ десять Профессоровъ, а именно:
1. Профессоръ Логики и Метафизики.	1. Professor Logiki i Metafizyki.
2. — Правоучительной Философіи.	2. — Moralney Filozofii.
3. — Правъ: Естественнаго, Политическаго и народнаго.	3. — Prawa Natury, politycznego i Narodów.
4. — Государственного Хозяйства.	4. — Ekonomiki polityczney.
5. — Правъ: Гражданскаго и Уголовнаго значившихъ древнихъ и нынѣшнихъ народовъ.	5. — Prawa Cywiln. i Kryminaln. znaczniej-szych dawnych i terazniejszych narodów.

6. Профес. Правъ : Гражданскаго и уголовнаго въ Россійской Имперіи и въ прежде бывшихъ Польскихъ областяхъ присоединенныхъ къ Россіи.

7. — Всеобщей Исторіи.

8. — Священнаго писанія.

9. — Догматической Богословіи.

10. — Правовучительной Богословіи.

IV. Въ Отдѣленіи словесныхъ наукъ и изящныхъ художествъ пять главныхъ курсовъ, и для оныхъ пять Профессоровъ, по еспы.

1. Профессоръ краснорѣчія и стихотворства.

2. — Греческаго языка и словесности.

3. — Латинскаго языка и словесности.

4. — Россійскаго языка и словесности.

5. — Рисованія и живописи.

V. Для дополненія во всѣхъ частяхъ нужнаго просвѣщенія, во всякомъ отдѣленіи кромѣ главныхъ курсовъ должны быть и дополнительные, по назначенію Университета и по одобренію Попечителя. Общее собраніе Университета, съ одобренія Попечителя, возлагаетъ на Профессора дополнительный курсъ, сверхъ главнаго его курса. Если же дополнительные курсы, признаны будучи нужными и полезными, превосходили бы число Профессоровъ; тогда оное же собраніе по одобренію Попечителя поручаетъ оныя способѣйшимъ Адъюнктамъ.

6. Profes. Prawa Cywiln. i Kryminalnego w Ros-syjskiem Impery-ium i byłych Pol-skich Prowincyach przyłączonych do Rossyi.

7. — Powszechney Historyi.

8. — Pisma S.

9. — Dogmatycznej Teologii.

10. — Moralney Teologii.

IV. W Fakultecie Literatury i Sztuk Wyzwolonych pięć głównych kursów i dla nich pięciu Professorów, toiest:

1. Professor Wymowy i Poezyi.

2. — Języka i Literatury Greckiey.

3. — Języka i Literatury Łacińskiej.

4. — Języka i Literatury Rossyyskiey.

5. — Rysunków i Malarstwa.

V. Dla dopełnienia we wszystkich częściach powszechnego Oświecenia, w każdym Fakultecie oprócz głównych kursów powinny być jeszcze dodatkowe podług naznaczenia Uniwersytetu i approbaty Kuratora. Powszechne Zebranie Uniwersytetu za approbatą Kuratora, oprócz głównego kursu przydaie Professorowi kurs dodatkowy. Jeśliby zaś dodatkowe kursa, uznane będąc za potrzebne i pożyteczne, przewyższały liczbę Professorów; wtedy Zebranie Uniwersytetu za approbatą Kuratora porucza one zdatniczszym Ad-junktóm.

22.

Всѣ ординарные Профессоры, неизключая и Профессоровъ Богословіи, избираются онымъ Университетомъ слѣдующимъ образомъ:

1. Извѣщается о упраздненіи мѣста Профессорскаго мѣста, на которое имѣетъ быть избранъ другой Профессоръ. 2. Всякъ желающій заступитъ оное мѣсто, обязанъ представить въ Университетъ свои сочиненія изданныя или рукописныя, равнымъ образомъ общее свое мнѣніе о той наукѣ, о которой идетъ дѣло, о предметѣ оной, о ея prospectsахъ, предѣлахъ, успехахъ, дѣйствительномъ или настоящемъ состояніи, удобнѣйшемъ способѣ ея преподаванія, и разныхъ писателей лучшимъ образомъ объяснившихъ разные относящіеся къ ней предметы. 3. Университетъ по разсмотрѣніи сочиненій, и бумагъ, и по собраніи особенныхъ свидѣній о тѣхъ, оныхъ кого оныя доставлены приспущаетъ къ выбору Профессора по баллотированіи. 4. Университетъ доноситъ о избранномъ Профессорѣ своему Попечителю, который представляетъ объ немъ на утвержденіе Министру.

25.

Если бы открылся случай принять извѣстнаго въ ученѣмъ свѣтѣ отличными знаніями человека въ сословіе Университета съ тѣмъ, чтобы производить ему экстраординарное содержаніе; тогда Университетъ относитъ о томъ рапортъ къ своему Попечителю, который и поступаетъ надлежащимъ порядкомъ.

24.

Главныя должности Профессоровъ состоятъ въ томъ, чтобы:

22.

Всѣ ординарыни Профессоры, не исключая Профессоровъ Теологіи, выбираются онымъ Университетомъ слѣдующимъ образомъ: 1. Оглашается ваканція мѣста Профессорскаго, на который ма быть избранъ новый Профессоръ. 2. Каждый желающій тотъ мѣсто получить, обязанъ представить въ Университетъ свое сочиненіе или рукописное, также общее свое мнѣніе о той наукѣ, о которой идетъ дѣло, о ея prospectsахъ, предѣлахъ, успехахъ, дѣйствительномъ или настоящемъ состояніи, удобнѣйшемъ способѣ ея преподаванія, и разныхъ писателей лучшимъ образомъ объяснившихъ разные относящіеся къ ней предметы. 3. Университетъ по разсмотрѣніи сочиненій, и бумагъ, и по собраніи особенныхъ свидѣній о тѣхъ, оныхъ кого оныя доставлены приспущаетъ къ выбору Профессора по баллотированіи. 4. Университетъ доноситъ о избранномъ Профессорѣ своему Попечителю, который представляетъ объ немъ на утвержденіе Министру.

25.

Если бы за то случилось способное къ ученію знанію въ ученѣмъ свѣтѣ изъ рѣдкихъ и высокаго Науки Чловека до корпуса Университета, и гдѣ бы потребно было дать ему надзвычайную пенсію; тогда Университетъ доноситъ то Куратору свому, который поступитъ надлежащимъ порядкомъ.

24.

Главныя повинности Профессора сѣ слѣдующія: 1. Давать кур-

1. Преподавать свои курсы лучшим и удобнейшим способом; 2. Присудствовать въ заседанияхъ и при испытаніяхъ. 3. Особенныя же должности какъ Профессоровъ, такъ и Астронома Наблюдателя, который составитъ курсы Астрономическихъ наблюдений, равно должности Библиошечкаря, Секретарей и другихъ чиновниковъ, или состоящихъ при Университетѣ, подробно будутъ описаны въ частныхъ постановленіяхъ.

25.

Университетъ имѣетъ двенадцать Адъюнктовъ, изъ коихъ одни займуться преподаваніемъ доподлинельныхъ курсовъ, а на другихъ возложатся особенныя должности,которыя подробно изъяснены будутъ въ частныхъ постановленіяхъ. При Университетѣ полагаются учителя языковъ,также привилегіи искусствъ и Гимнастическихъ упражненій съ тѣмъ, дабы студеныи могли отъ нихъ пользоваться приватными лекціями за сходную цѣну, сообразно частному наставленію.

26.

Профессоры и Адъюнкты, которые за неимѣніемъ учащихся или по какому нибудь случаю не могли бы продолжать своихъ курсовъ, должны объявить Ректору въ общемъ засѣданіи, какимъ пожелаютъ они заняться полезнымъ трудомъ; или общее собраніе само должно возложить на нихъ соотвѣтственный трудъ.

27.

Профессоры состоящіе въ званіи Докторовъ Медицины, или Врачей, пользующіея всѣми правами принадлежащими членамъ или Профессорамъ Врачебнаго

фа своею najlepszym i nayprzyzwoitszym sposobem. 2. Zasiadać na Sessyjach i na examinach. 3. Szczególne zaś powinności tak Professorów iako i Astronoma Obserwatora, który będzie utrzymywał kurs Astronomicznych Obserwacy, także Bibliotekarza, Sekretarzów i innych Oficjalistów, lub będących przy Uniwersytecie osób, będą opisane w szczególnych Ustawach.

25.

Uniwersytet ma dwunastu Adjunktów, z których jedni będą zajęci dawanіемъ dodatkowych Kursów, a drugim powierzone będą udzielne obowiązki, które się opiszą w szczególnych postanowieniach. Przy Uniwersytecie mają być Nauczyciele języków, także Nauczyciele przyjemnych sztuk i Gimnastycznych ćwiczeń z tym warunkiem, aby studenci mogli od nich korzystać w prywatnych lekeyiach za przyzwoitą cenę, stosownie do szczególnych przepisów.

26.

Professorowie i Adjunkci, którzyby dla niedostatku uczniów lub z innego zdarzenia nie mogli dawać swoich kursów, powinni donieść Rektorowi na powszechném Zebraniu, jaką pożyteczną pracę chcieliby się zająć; lub powszechne Zebranie samo powinno poruczyć onym przyzwoitą pracę.

27.

Professorowie, którzy są Doktorami Medycyny czyli Medykami, używać będą wszystkich praw służących Członkóm czyli Professoróm Medycznego Fakul-

отдѣленія, хотя бы они преподавали курсы въ другомъ отдѣленіи состоящіе. Равнымъ образомъ Профессоры одного отдѣленія, преподающіе дополнителныя курсы въ другомъ отдѣленіи, суть дѣйствительными членами онаго, на равнѣ съ прочими Профессорами.

28.

Каждый ординарный Профессоръ будетъ получать ежегоднаго жалованія за полный курсъ тысячу, да за дополнителный курсъ пятьсотъ рублей серебромъ. Ординарные Профессоры прослуживъ двѣнадцать лѣтъ въ семъ званіи получаютъ наименованіе заслуженныхъ (emeritus) Профессоровъ, и когда оставявъ преподаваніе наукъ, пользуются по смерти полнымъ жалованьемъ, гдѣ бы они ни избрали себѣ мѣстопробываніе. Если же они пожелаютъ остаться въ сословіи Университета; то сверхъ производимаго имъ по заслуженности пенсіона, будутъ пользоваться всѣми выгодами предоставленными Профессорамъ на основаніи ВСЕМИЛОСТИВѢЙШЕ жалованной Виленскому Университету Грамоты.

ГЛАВА III.

О Студентахъ Виленскаго Университета.

29.

Всѣ Студенты по предварительномъ испытаніи въ Университетѣ вносятся въ списокъ, и тогда пользуются уже всѣми правами и преимуществами съ ихъ званіемъ сопряженными, находясь въ зависимости отъ Университетской распра-

вету, chociażбы dawali kursa w drugim Fakultecie pomieszczone. Także Professorowie jednego Fakultetu, dający dodatkowe kursa w drugim Fakultecie, są aktualnemi Członkami Jego, równie z jnnemi Professorami.

28.

Każdy ordynaryyny Professor brać będzie roczney pensyi za główny kurs tysiąc, a za dodatkowy pięćset Rubli srebrem. Ordynaryyny Professorowie wysłużwszy 25 lat w stopniu Professorów otrzymają tytuł wysłużonych (Emeritus) Professorów, i kiedy przestaną uczyć, mieć będą do śmierci całą pensyją, gdziekolwiek mieszkanie sobie obrali. Jeśli zaś zechcą zostać w gronie Uniwersytetu; tedy prócz pensyi wysłużoney im opłacającej się, będą używać wszystkich praw Professoróm służących na mocy Dyplomu Wileńskiemu Uniwersytetowi Najmilszciwiey nadanego.

ROZDZIAŁ III.

O Studentach Wileńskiego Uniwersytetu.

29.

Wszyscy Studenci po Examinie poprzedzającym w Uniwersytecie wpisują się w księgę wpisową, i wtedy używają wszystkich praw i przywilejów Studentóm w Uniwersytecie nadanych, są podlegli Sądowi Uniwersytetu, Głównemu Rządowi i Zwierzchnictwu Rekto-

вы, подъ главнымъ управленіемъ и въдомствомъ Ректора, и подъ непосредственнымъ присмотромъ старѣйшинъ Опаѣленій.

50.

Предварительное испытаніе студентовъ посвящающихъ себя какому нибудь особенному званію, по ученію ихъ въ Университетѣ, должно производиться со всякою строгостію. Званія пребудующія опадѣнной системы ученія главнѣйшія суть сіи: 1. Званіе по словесности или учености. 2. По внутреннему Правленію. 3. По управленію Государственныхъ доходовъ и торговли. 4. По иностраннѣмъ Государственнымъ отношеніямъ. 5. Званіе Прагматическаго и Судоведенія. 6. Духовное. 7. Званіе Архитектора, Механика, Гражданскаго Инженера и 8. Художника. Общее Собраніе Университета должно представлять на утвержденіе вышняго Начальства свои постановленія о системахъ и цѣломъ составѣ ученія, для разныхъ званій назначаемого, которое въ прочемъ можетъ быть распоряжаемо и соразмѣряемо съ способностію и желаніемъ учащихся.

51.

Въ Университетѣ, на основаніи частныхъ постановленій, имѣетъ быть конкурсъ, или соисканіе, къ полученію награжденія предназначаемаго для студентовъ разныхъ выше помянутыхъ званій.

52.

Сверхъ того всякій Университетскій Студентъ, или кто нибудь другой, желающій получить въ Университетѣ Академическую степень, долженъ выдерживать строгое приватное или

ра, а непосредственному дозору Dziekanów Fakultetów.

50.

Poprzedzające examina Studentów poświęcającychъ siebie iakiemu osobnemu powołaniu co do naukъ w Uniwersytecie powinny być najściślej czynione. Powołania wymagające oddzielnego układu w nauce, główniejsze są te: 1. Do stanu uczonych ludzi. 2. Do służby Cywilney. 3. Do służby Skarbowej i handlu. 4. Do służby w wydziale zagranicznych dzieł. 5. Do prawa i Sądownictwa. 6. Do Stanu Duchownego. 7. Do Architektury, Mechaniki, Cywilney Inżynieryi i 8. Do professyi Artystów. Powszechne Zebranie Uniwersytetu powinno podać do potwierdzenia wyższej Zwierzchności swoje postanowienia o porządku i całym układzie Naukъ dla różnego powołania przeznaczonych, który jednakъ może być stosowany do zdatości i żądania uczących się.

51.

W Uniwersytecie stosownie do szczególnychъ ustaw ma być konkursъ, do otrzymania nagrody przeznaczycъ się mairący dla studentów w różnychъ wyż pomienionychъ naukachъ.

52.

Oprócz tego każdy Student Uniwersytetu, lub ktokolwiek inny chcący otrzymać w Uniwersytecie Akademicki stopień, powinien odbyć ściśly prywatny, lub publiczny examen podługъ szczególnychъ ustaw.

5 *

открытое испытание, на основании частных постановлений. Также если бы кто просил охоту Университета свидетельствовать в оказанных им успехах в какой либо науке, должен выдержать по крайней мере частное испытание.

53.

Все напечатанные, или открытые свидетельства, данные от Университета, должны быть подписаны Ректором, контрподписаны Старшим или отделением и Секретарем и утверждены большою Академическою печатью, на которой изображен Государственный герб с надписью: *Sigillum IMPERATORIAE Universitatis Vilnensis*, то есть: Печать ИМПЕРАТОРСКОГО Виленского Университета.

54.

При Университете полагается для разных званий нужное число Студентов воспитываемых на казенном иждивении.

55.

При Университете должна быть Учительская Семинария для Губернских и уездных учащихся, имеющая Начальником своим Префекта, выбираемого из Университетских Профессоров, и которая будет состоять, по частному Наказанию, под управлением и смотрением Ректора. Всем предназначенным себя к учительскому званию позволяется пользоваться Конференциями и упражнениями, каковы будут установлены и предписаны для сей Семинарии.

56.

При Университете иметь также учредиться Главная Се-

Также если бы кто просил от Университета зачисления о учиненном przez się поступку в какой науке, powinien odbyć przynajmniej prywatny examen.

55.

Wszystkie Patenta czyli publiczne świadectwa, dane od Uniwersytetu, powinny być podpisane przez Rektora, kontrasygnowane przez Dziekana Fakultetu i Sekretarza z pieczęcią większą Akademicką, na której ma być wyrażony herb Państwa z następującym napisem: *Sigillum IMPERATORIAE Universitatis Vilnensis*, to jest Pieczęć IMPERATORSKIEGO Wileńskiego Uniwersytetu.

54.

Przy Uniwersytecie ma być do różnego powołania potrzebna liczba studentów utrzymywanych na koszcie Skarbowym.

55.

Przy Uniwersytecie powinno być Seminarium Nauczycielskie dla Gubernskich i Powiatowych Szkół mające Zwierzchnika swojego czyli Prefekta wybieranego z Profesorów Uniwersytetu, które Seminarium będzie podług szczególnych ustaw pod rządem i dozorem Rektora. Wszystkim poświęcającym się do stanu Nauczycielskiego pozwala się korzystać z konferencji i ćwiczeń, które będą postanowione i przepisane dla tego Seminarium.

56.

Przy Uniwersytecie ma się przeprowadzić główne Seminarium dla

минарія для совершеннаго образованія священниковъ Римско-Католическаго исповѣданія. Обязанность Университета, касательно сего заведенія, имѣетъ быть опредѣлена особеннымъ Постановленіемъ.

ГЛАВА IV.

О Гимназіяхъ, Уѣздныхъ и приходскихъ училищахъ округа Виленскаго Университета.

57.

Въ Округѣ Виленскаго Университета должна быть по крайней мѣрѣ одна Гимназія въ каждой Губерніи, и одно по крайней мѣрѣ уѣздное училище въ каждомъ уѣздѣ. Приходскихъ училищъ можетъ быть столько, сколько удобно будетъ завѣсть оныхъ, сообразно съ предвѣренными правилами Народнаго Просвѣщенія.

58.

Въ Гимназіи имѣетъ быть по крайней мѣрѣ:

I. Шесть классовъ наукъ, и для преподаванія оныхъ шесть старшихъ Учителей, то есть:

1. Учитель Физическихъ знаній.
2. — Математики.
3. — Правственныхъ наукъ.
4. — Словесности и Латинскаго языка.
5. — 2го класса, Латинской и Польской Грамматики, начальныхъ правилъ Арифметики, Географіи и правоученія.
6. — 1го класса.

II. Четыре младшихъ учителей, то есть:

ROZDZIAŁ IV.

o Gimnazyjach, Powiatowych i parafialnych Szkołach Wydziału Wileńskiego Uniwersytetu.

57.

W Wydziale Wileńskiego Uniwersytetu powinno być przynajmniej jedno Gimnazjum w każdej Gubernii i przynajmniej jedna szkoła Powiatowa w każdym Powiecie. Parafialnych szkół może być tyle, ile ich można będzie zaprowadzić, stosownie do zasad powszechnego oświecenia.

58.

W Gimnazyum ma być przynajmniej:

I. Sześć klass Nauk i dla dawanania onych starszych sześciu Nauczycielów, toiest:

1. Nauczyciel Fizycznych Nauk.
2. — Matematyki.
3. — Moralnych Nauk.
4. — Literatury i Łacińskiego Języka.
5. Nauczyciel Łacińskiej i Polskiej drugiej klasy. } skiej Grammatyki, początkowych prawideł
6. — pierwszej klasy. } Arytmetyki, Geografii i Moralnej Nauki.

II. Cztérech młodszych Nauczycielów, toiest:

1. Учитель Рисованія.
2. — Россійскаго языка.
3. — Французскаго языка.
4. — Нѣмецкаго языка.

III. Первой и второй классъ должны начинаться какъ учебное училище, а четыре высшие класса дѣйствительно составлять Гимназію, въ коей послѣди Учитель нравственныхъ наукъ заимать многими предметами, по смотря по доспѣшку доходя можно прибавить въ ней еще одного учителя Исторіи и Географіи.

IV. Директоръ Гимназіи и его помощникъ выбираемый изъ числа старшихъ учителей.

V. Для опираванія въ училищной церкви службы Божіей, и для наставляенія въ христіанскомъ законѣ полагается Духовникъ, который исправляетъ припомъ и званіе Проповѣдника.

59.

Въ учебномъ училищѣ имѣть быть по крайней мѣрѣ:

I. Три класса наукъ, и для преподаванія оныхъ три старшихъ учителя, то есть:

1. Учитель Физики и Геометріи.
2. — Правоученія, Словесности и Латинскаго языка.
3. — 1го и 2го класса Латинской и Польской Грамматики, начальныхъ правилъ Арифметики, Географіи и Правоученія.

II. Три младшихъ учителя, то есть:

1. Учитель Рисованія.
2. — Россійскаго языка.
3. — Французскаго, или Нѣмецкаго языка.

1. Nauczyciel Rysunków
2. — Rossyyskiego Języka.
3. — Francuzkiego Języka.
4. — Niemieckiego Języka.

III. Pierwsza i druga klasa powinny się uważać jak powiatowa szkoła, a cztery wyższe klasy stanowią aktualnie Gimnazjum, w którym ponieważ Nauczyciel Moralnych Nauk zajęty jest wielą przedmiotami, tedy jeśli dochody wystarczają, można przydać w Gimnazjum jednego Nauczyciela Historji i Geografii.

IV. Dyrektor Gimnazjum i jego pomocnik wybierany z liczby starszych nauczycieli.

V. Dla odprawiania w szkolnym kościele nabożeństwa, i dla dawania Nauki Chrześcijańskiej naznacza się Kapelan, który przytém odbywa obowiązek Kaznodziei.

59.

W powiatowej szkole powinny być przynajmniej:

I. Trzy Klasy nauk i dla dawania onych trzech starszych Nauczycieli.

1. Nauczyciel Fizyki i Geometrii.
2. — Moralney Nauki, Literatury i Łacińskiego języka.
3. — Pierwszey i drugiey Klasy, Łacińskiej i Polskiej Grammatyki, początków Arytm., Geografii i Moralney Nauki.

Trzech młodszych Nauczycieli.

1. Nauczyciel Rysunków.
2. — Rossyyskiego Języka.
3. — Francuzkiego lub Niemieckiego Języka.

III. При томъ же полагае-ся Смотритель уѣзднаго училища, и духовникъ, который исправляетъ и званіе проповѣдника.

40.

Въ Приходскихъ училищахъ должно обучать: 1. Чтенію и письму. 2. Закону Божию, или Катихизису. 3. Начальнымъ правиламъ Правоученія. 4. Основаніямъ Арифметики. и 5. Преподавать простое и точное познаніе существенныхъ предметовъ относящихся къ земледѣлію и ремесламъ.

41.

Существенныя отношенія Университета къ училищамъ его округа состоятъ въ томъ: 1. Что Университетъ долженъ образовывать и доставлять способныхъ Учителей для занятія всѣхъ мѣстъ въ училищахъ его округа. 2. Общее собраніе Университета имѣетъ чрезъ каждые четыре года выбирать Директоровъ Гимназій и смотрителей уѣздныхъ училищъ, коихъ представляетъ попомъ на утвержденіе вышнему Начальству; 3. Ректоръ Университета имѣетъ право наблюдать и осматривать всѣ училища своего округа. 4. Обыкновенные Визитаторы избираемые отъ Университета доставляютъ оному ежегодно рапорты о своихъ observaciachъ. 5. Начальники училищъ доставляютъ свои рапорты Ректору, и получаютъ отъ него предписанія. 6. Старшіе учителя и начальники Гимназій и уѣздныхъ училищъ имѣютъ право соискать Университетскихъ мѣстъ; они получаютъ преимущество предъ посторонними, ежели имѣютъ равныя съ ними даро-

III. Prócz tego naznacza się Dozorca Powiatowej szkoły i Kapelan, który też odbywa obowiązki Kaznodziei.

40.

W parafialnych Szkołach mają uczyć: 1. Czytania i pisania, 2. Katechizmu. 3. Początków Moralnej Nauki. 4. Początków Arytmetyki. i 5. Wiadomości prostych i dokładnych o istotnych przedmiotach dotyczących się rolnictwa i rzemiosł.

41.

Istotne stosunki Uniwersytetu ze szkołami jego wydziału są te: 1. Uniwersytet powinien formować i dostarczać zdolnych Nauczycieli na wszystkie miejsca w szkołach jego wydziału. 2. Powołane Zebranie Uniwersytetu ma co cztery lata wybierać Dyrektorów Gimnazjów i Dozorców szkół powiatowych, których podaje do potwierdzenia wyższej Zwierzchności. 3. Rektor Uniwersytetu ma prawo dozorować i wizytować wszystkie szkoły swego Wydziału. 4. Zwyczajni Wizytatorowie przez Uniwersytet wybierani oddają iemu coroczne raporty o swoich wizytach. 5. Przełożeni szkół dają Rektorowi swoje raporty i odbierają od Niego przepisy. 6. Starsi Nauczyciele i Przełożeni Gimnazjum i szkół Powiatowych mają prawo konkursować do placów w Uniwersytecie, i otrzymują pierwszeństwo przed postronnymi, jeżeli mają równe z nimi talenta i zdolność. We wszystkich tych wyszczególnionych stosunkach Rektor i Rada Uniwersytetu podlegają Członkowi Głównemu

6 *

ванія и способности. Во всѣхъ сихъ особенно изъясненныхъ отношеніяхъ Ректоръ и Университетскій Совѣтъ подчинены Члену главнаго Правленія училищъ и Попечителю Виленскаго Университета и его округа.

42.

Гимназія состоящая при Виленскомъ Университетѣ остается на прежнемъ положеніи, на всегда къ нему присоединенною, подъ непосредственнымъ управленіемъ и распоряженіемъ Ректора такъ, какъ и всѣ училища и пансіоны, кои нынѣ существуютъ, или впредь заведены будутъ въ Вильнѣ для наслѣдственнаго и воспитанія юношества.

43.

Ректоръ Университета, Директоры Гимназій и Смотрители увѣдѣнныхъ особенно должны наблюдать и оповѣщать за исполненіе предписаній, получаемыхъ ими, касательно содержанія въ надлежащемъ порядкѣ зависящихъ отъ нихъ училищъ, библиотекъ и находящихся въ нихъ собраній, также расходовъ и переписки. Получаемыя отъ начальства предписанія они сообщаютъ своимъ подчиненнымъ, смотрятъ за точнымъ исполненіемъ оныхъ, издають для всеобщаго свѣдѣнія наслѣдственнаго, сообщаясь съ данными имъ инструкціями, и также извѣщаютъ о томъ, что нужно для благоустройства и для содѣйствія успѣхамъ учащихся, какъ въ нихъ, такъ равно и въ подчиненныхъ имъ училищахъ.

44.

Ректоръ Университета непосредственно зависить отъ По-

Скѣлъ Рządu, i Kuratorowi Uniwersytetu i jego wydziału.

42.

Gimnazjum będące przy Wileńskim Uniwersytecie zostawie się wedle dawnego ustanowienia na zawsze do Uniwersytetu przyłączone, pod bezpośrednim rządem i dozorem Rektora tak, iak wszystkie szkoły i pensye, które teraz są i napotém będą zaprowadzone w Wilnie dla instruceyi i Edukacyi mlodzi.

43.

Rektor Uniwersytetu, Dyrektorowie Gimnazyy i Dozorcy Powiatowych szkół, szczególnie powinni pilnować i odpowiadać za pełnienie przepisów, które odbierać będą o utrzymaniu w należytym porządku podległych im Szkół, Bibliotek i Zbiorów, tudzież wydatków i korespondencyi. Odebrane od Zwierzchności przepisy ogłaszają swoim podległym, dostrzegają ścisłego onych wypełnienia, wydają dla powszechnej wiadomości urządzenia stosowne do danych im Instrukcyi i obwieszczają o tém, co jest potrzebne dla porządku i do ułatwienia postępu w szkołach tak swoich, iako też im podległych.

44.

Rektor Uniwersytetu bezpośrednio zależy od Kuratora U-

печителя Университета и его округа; Директоры Гимназий непосредственно подчинены Ректору Университета; смотрители уездных училищ непосредственно подчинены Директорам Гимназий; Учителя же приходских училищ непосредственно подчинены Смотрителям уездных училищ.

45.

Учителя Гимназий и уездных училищ действительно выслужив дватцать пять летъ въ своемъ званіи приобщаются наименованіе заслуженныхъ учителей и пользуются по смерти полнымъ ихъ жалованьемъ, гдѣ бы они не находились. Если же пожелаютъ остаться въ своемъ званіи: то сверхъ того имѣютъ право на всѣ выгоды сопряженныя съ ихъ степенью. Должности Директоровъ Гимназий и Смотрителей уездныхъ училищ даютъ таковыя же права, какъ и учительскія званія, къ получению заслуженныхъ пенсіоновъ и къ другимъ преимуществамъ. Если же кто изъ учителей Гимназий или уездныхъ училищ впадетъ въ неизлечимую болѣзнь, о которой представятся достаточныя свидѣтельства, таковой при полученіи увольненія награждается пенсіономъ по смерти, заслугамъ его и лѣтамъ службы соразмѣрнымъ.

46.

Какъ въ Университетѣ, Гимназіяхъ и уездныхъ училищахъ Начальники и Профессоры, или учителя, собираются для общаго разсужденія о предѣлахъ опіосвѣщенія къ успѣхамъ и усовершенствованію учения: то сіи

университету и Іего wydziału; Dyrektorowie Gimnazjów są podlegli bezpośrednie Rektorowi Uniwersytetu; Dozorczy Powiatowych szkół Dyrektorów Gimnazjów; Nauczyciele zaś szkół parafialnych Dozorcóm szkół powiatowych.

45.

Nauczyciele Gimnazjów i powiatowych szkół, którzy wysłużą aktualnie lat dwadzieścia pięć w swém powołaniu, mieć będą tytuł wysłużonych Nauczycielów, i będą brali do śmierci całą swą pensją gdziekolwiekby się znajdowali. Jeśliby zaś chcieli zostać w zgromadzeniu, prócz tego będą używać wszystkich prerogatyw przywiązanych do ich stopnia. Urząd Dyrektora Gimnazjum i Dozorczy powiatowych szkół daie także prawo, jakie powołanie Nauczycielskie, do otrzymania wysłużoney pensyi, i do innych prerogatyw. Jeśli zaś kto z Nauczycielów Gimnazjów lub szkół powiatowych wpadnie w chorobę niewyleczoną, o której złoży dostateczne świadectwa, taki przy otrzymaniu uwolnienia będzie nagrodzony pensją dożywotnią proporcjonalną zasługom jego i liczbie lat na usłudze przepędzonych.

46.

Jako w Uniwersytecie, tak w Gimnazjach i powiatowych szkołach, Przełożeni i Professorowie czyli Nauczyciele zgromadzać się będą dla powszechnego naradzenia się o przedmiotach dotyczących postępu i wydoskonalenia nauk,

ученые совѣты должны представлять непосредственнымъ Начальникамъ свои примѣчанія, касательно существующихъ правилъ и предлагать нужныя перемѣны или новыя мысли, служащія къ возведенію на высшую степень возложеннаго на нихъ наслѣдствія въ наукахъ.

47.

Учители Гимназій и увѣданныхъ училищъ не обязываются содержать общій столъ, какъ то было по прежнимъ уставамъ; но сіе предоставляется произвольному ихъ распоряженію, и какъ они согласятся между собою, смотря по мѣстнымъ обстоятельствамъ.

48.

Всѣмъ вообще Учителямъ Гимназій и увѣданныхъ училищъ позволяется содержать пансіоны для учащихся и преподавать особенные уроки, не дѣлая чрезъ сіе ни малѣйшаго упущенія въ главныхъ своихъ должностяхъ.

49.

Въ Гимназіяхъ и увѣданныхъ училищахъ ученіе начинается съ тѣхъ предметовъ, которыми оно кончится въ приходскихъ училищахъ: но если ученики, поступающіе въ увѣданныя училища или Гимназіи, имѣютъ болѣе знаній; то послѣ предварительнаго испытанія можно помѣстить ихъ въ тѣ классы, какіе соотвѣтственны будутъ ихъ пониманію.

50.

Во всѣхъ училищахъ имѣютъ быть періодическія испытанія, на коихъ ученики оплотившіеся своими способностями, прилѣжаніемъ и добросовѣстностію получаютъ значительныя награжденія.

те орудія маіа подаваѣ без-
опсрѣднимъ Прѣлоноымъ ува-
ги свое надъ прѣписанемъ У-
ставами і подаваѣ проіекта по-
требныхъ одмѣан албо новѣ мыслі,
кѣтѣ послужыѣ мога до вѣкше-
го выдосконаленія тыхъ прѣпи-
сѣвъ о Наукахъ, кѣтѣ имъ са данѣ.

47.

Nauczyciele Gimnazjów i powiatowych szkół nie będą obowiązani utrzymywać wspólnego stołu, jak było przepisano w dawnych Ustawach, lecz się to zostawia dobrowolnemu ich układowi, na jaki się zgodzą stosownie do okoliczności miejscowych.

48.

Wszystkim w powszechności Nauczycielom Gimnazjów i powiatowych szkół, pozwala się utrzymywać uczniów na pensyi i dawać osobne lekcye, byleby bez najmniejszego ubliżenia głównym swoim powinnościom.

49.

W Gimnazjach i powiatowych szkołach Nauki zaczynają się od tych przedmiotów, na których się kończą w szkołach parafialnych: lecz jeżeli Uczniowie przychodzący do powiatowych szkół, lub do Gimnazjów mają więcej nauki; wtedy po examinie poprzednim, można ich umieścić w tych Klassach, jakie będą odpowiadać ich zdolności.

50.

We wszystkich szkołach mają się odbywać wznaczonym czasie examina, na których uczniowie dystyngwujący się zdatnością, pilnością i obyczajnością otrzymują nznaczzone nagrody.

51.

Университетъ дважды въ годъ получаетъ рапорты отъ Гимназій и уѣздныхъ училищъ своего округа; въ чрезвычайныхъ же случаяхъ немедленнаго донесенія; а по разсмотрѣнн ихъ представляеть общее донесеніе своему Попечителю.

52.

Начальники, Профессоры и учителя училищъ состоящихъ въ духовномъ ведомствѣ, должны соблюдать и исполнять всѣ Уставы и правила относящіяся къ училищамъ. Они обязаны сами обучаться въ Университетѣ, сообразно съ частнымъ наставленіемъ Учительской Семинаріи; если же они продолжали свое ученіе въ другихъ мѣстахъ, то должны на сіе имѣть патенты, или открытыя свидѣтельства отъ Университета, въ коихъ бы изъяснено было, что они имѣющіе нужныя свѣдѣнія къ исполненію ихъ должностей.

ГЛАВА V.

О прежнихъ Уставахъ Виленскаго Университета и училищъ его округа.

53.

Прежніе уставы Виленскаго Университета и подчиненныхъ ему училищъ имѣють быть исполняемые до времени въ томъ только, что можетъ содѣйствовать къ благоустройству и успѣхамъ Просвѣщенія и что припомъ 1. Непрошено нынѣшнему образованію народнаго просвѣщенія на основаніи Высочайшаго Манифеста, и указа о главномъ Правленіи училищъ

51.

Университетъ два раза на годъ odbiera rapporta od Gimnazjów i powiatowych szkół swojego wydziału, w nadzwyczajnych zaś przypadkach niezwłocznie doniesienia; a po przejrzeniu onych Uniwersytet przesyła ogólne doniesienie swojemu Kuratorowi.

52.

Przełożeni, Professorowie i Nauczyciele szkół będących pod Duchowną Zwierzchnością powinni zachować i wypełniać wszystkie Ustawy i prawidła dotyczące się szkół, i są obowiązani uczyć się w Uniwersytecie, stósownie do szczególnych przepisów dla Seminarium Nauczycielskiego; jeśli by zaś w innych miejscach odbywali swoje Nauki, powinni mieć patenta czyli otwarte świadectwa od Uniwersytetu, w którychby wyrażono było, że oni mają Naukę potrzebną do wypełnienia swoich powinności.

ROZDZIAŁ V.

O dawniejszych Ustawach Wileńskiego Uniwersytetu i szkół jego Wydziału.

55.

Dawne Ustawy Uniwersytetu Wileńskiego i szkół temu podległych ma być zachowane do czasu, w tém tylko, co może pomagać do dobrego porządku, i postępku w naukach i oraz 1. Co się nie sprzeciwia niniejszemu urzędzeniu powszechnego Oświecenia wedle najwyższego Manifestu i i Ukazu o głównym Szkół Rządzie 8. 7bra przeszłego 1802 roku. 2. Co jest zgodne z Najwyższym

7 *

8го Сентября минувшаго 1802 года состоявшихся; 2. Сходствуемъ съ ВЫСОЧАЙШИМЪ Указомъ отъ 24. Генваря сего 1803 года, о Попечителяхъ Университетовъ и ихъ округовъ, и съ предварительными Правилами народного просвѣщенія. 3. Согласно съ ВЫСОЧАЙШЕЮ Грамотою, жадованною Виленскому Университету Апрѣля въ 4. день сегожь 1803 года. 4. Сходно съ симъ Уставомъ, или общими поспановленіями и штатами для онагожь Университета и для училищъ въ его округѣ состоящихъ, и наконецъ 5. Что сообразно будетъ съ общими уставами прочихъ Университетовъ и ихъ округовъ, относительно внутренняго въ нихъ распоряженія по училищной или хозяйственной части.

54.

Вышепомянутыя правила по разсмотрѣніи ихъ въ общемъ собраніи Университета, и по соображеніи съ настоящимъ порядкомъ, имѣють быть представлены на разсмотрѣніе Попечителю и на утверждение Министру, по силѣ предварительныхъ Правилъ народного просвѣщенія.

55.

Общее собраніе Виленскаго Университета, по разсмотрѣніи всѣхъ книгъ изданныхъ для училищъ его округа, имѣеть представить объ нихъ своему Попечителю, по мнѣнію коего дѣлаеть нужныя перемѣны или поправки. Касательножь начальныхъ книгъ, въ коихъ имѣется недостатокъ, оножь собраніе, относясь къ Попечителю, должно издать программы съ назначеніемъ награжденія тѣмъ, коихъ

Указомъ дня 24. Января тѣхънѣйшаго 1803 року о Kuratorach Uniwersytetów i ich Wydziałów, i z zasadami powszechnego Oświecenia. 3. Co jest zgodne z MONARSZYM Dyplomatem danym Wileńskiemu Uniwersytetowi dnia 4. Apryla tegoż 1803. roku. 4. Co jest zgodne z temi Ustawami, czyli ogólnemi postanowieniami i Etatami dla Uniwersytetu i dla Szkół w Jego wydziale będących. Nakoniec 5. Co zgodne będzie z powszechnemi Ustawami innych Uniwersytetów i ich wydziałów, co się tycze wewnętrzного ихъ porządku tak szkolnego, iako też ekonomicznego.

54.

Wyżey pomienione prawidła po przejrzeniu ich w powszechném Zebraniu Uniwersytetu i po przystósowaniu do niniejszego porządku, mają być podane do przejrzenia Kuratorowi i do potwierdzenia Ministrowi na mocy Zasad powszechnego Oświecenia.

55.

Powszechne Zebranie Wileńskiego Uniwersytetu po przejrzeniu wszelkich Xiąg wydanych dla szkół tego wydziału, ma podać wiadomość o nich swemu Kuratorowi, a podług zdania tego uczynić potrzebne odmiany lub poprawy. Co się tycze Xiąg elementarnych, których jeszcze braknie, toż Zebranie powszechne odebrawszy w tej mierze zdanie Kuratora, ma wydać programmata z назначениемъ nagrody dla tych, któ-

сочинения удовлетворяют пред-
ложенному предмету, и по одо-
бренію Университета и Попе-
чителя приняты будуть для
обученія по онымъ въ учили-
щахъ округа.

55.

Министръ народного Про-
свѣщенія обще съ Попечите-
лемъ Виленскаго Университета
и его округа поощаится принять
дѣйствительныя мѣры къ неме-
дленному приведенію въ испол-
неніе правилъ и способовъ пред-
начертанныхъ для благоуспѣ-
шнаго въ немъ усовершенство-
ванія ученія, такъ равно и во
всѣхъ училищахъ въ его окру-
гѣ состоящихъ. Но если бы
время и опыты открыли что
нибудь въ сихъ постановле-
ніяхъ пребывающее перемѣны и
исправленія, въ такомъ случаѣ
общее Университетскаго собраніе
представляетъ о томъ своему
Попечителю, который имѣетъ
поступить на основаніи предва-
рительныхъ правилъ Народнаго
Просвѣщенія.

рыхъ Дѣла ogłoszonemu zamiaro-
wi zupełnie odpowiadać będą, i
które po approbacie Uniwersy-
tetu i Kuratora będą przyjęte dla
uczenia z nich w szkołach całego
Wydziału.

56.

Minister powszechnego Oświe-
cenia razem z Kuratorem Uni-
wersytetu Wileńskiego i Jego
Wydziału, starać się będą o wy-
branie najskuteczniejszych środ-
ków, aby niezwłocznie przygo-
wować do skutku prawidła i spo-
soby wyżej przepisane dla iak nay-
prędszego wydoskonalenia Instru-
kcji tak w Uniwersytecie, iako
też i we wszystkich szkołach w Je-
go Wydziale będących. Lecz ie-
śliby czas i doświadczenie poka-
zały cokolwiek w tych Ustawach
potrzebnem odmiany i ulepsze-
nia, w takim razie powszechne
Zebranie Uniwersytetu przeloży
to swojemu Kuratorowi, który
ma postąpić podług zasad powsze-
chnego Oświecenia.

ГЛАВА VI.

О Штатахъ ИМПЕРАТОРСКАГО
Виленскаго Университета.

57.

Правленіе Университета:

	Въ годъ руб. сер.
Ректору Университета и всѣхъ Училищъ его Округа	1200
Старѣйшимъ (Дека- намъ) четырехъ факультетовъ, каждому по 500	1200.
Секретарямъ { Университет- скому	450.
{ Университет- скаго Правленія	450.

ROZDZIAŁ VI.

О Etacie IMPERATORSKIEGO
Wileńskiego Uniwersytetu.

57.

Rząd Uniwersytetu.

	Na rok Rubli sr.
Rektorowi Uniwersytetu i wszystkich szkół jego Wy- działu	1200.
Dziekanóm 4ch Fakul- tetów, każdemu po 500. Ru- bli	1200.
Sekretarzóm { Uniwersyte- tu	450.
{ Rządu Uni- wersytetu	450.

58.	Въ годъ руб. ср.	58.	На rok Rubli sr.
<i>Отдѣленія Наукъ, или Факультеты.</i>		<i>Oddziały Nauk czyli Fakul-</i> <i>tety.</i>	
Въ 1. отдѣленіи Физическихъ и Математическихъ наукъ десяти Профессорамъ главныхъ курсовъ каждому по 1000 руб.	10000	W 1. Fakultecie Fizycznych i Matematycznych Nauk, dziesięciu Professoróm głównych kursów, każdemu po 1000 Rubli	10000.
На десять дополнительныхъ курсовъ, за преподавание каждого по 500 р.	5000.	Na dziesięć dodatkowych kursów, każdy po Rubli 500	5000.
Во 2. Отдѣленіи Врачебныхъ или Медицинскихъ знаний семи Профессорамъ главныхъ курсовъ, каждому по 1000 р.	7000.	W 2. Fakultecie Lekarskich czyli medycznych nauk, siedmiu Professoróm głównych kursów, każdemu po 1000. Rubli	7000
На семь дополнительныхъ курсовъ, за каждый по 500 р.	3500	Na siedem dodatkowych kursów, każdy po 500 Rubli	3500.
Въ 3. Отдѣленіи Православныхъ и Политическихъ наукъ десяти Профессорамъ главныхъ курсовъ, каждому по 1000 р.	10000.	W 3. Fakultecie Moralnych i Politycznych Nauk dziesięciu Professoróm głównych kursów, każdemu po 1000 Rubli	10000.
На десять дополнительныхъ курсовъ, за каждый по 500 р.	5000.	Na dziesięć dodatkowych kursów, każdy po 500 Rubli	5000.
Въ 4. Отдѣленіи Словесныхъ наукъ и изящныхъ художествъ пяти Профессорамъ главныхъ курсовъ каждому по 1000 р.	5000	W 4. tym Fakultecie Literatury i Wyzwolonych Sztuk. pięciu Professoróm głównych kursów, każdemu po 1000 Rubli	5000.
На пять дополнительныхъ курсовъ, за каждый по 500 р.	2500	Na pięć dodatkowych kursów, każdemu po 500 Rubli	2500.
59.		59.	
Двенадцати Адыонетамъ каждому по 500 р.	6000	Dwunastu Adjunktóm, każdemu po 500. Rubli	6000.
Четыремъ Цензорамъ книгъ, каждому по 100 р.	400.	Czterem Cenzoróm xiąg, każdemu po 100. Rubli	400.
Учителямъ языковъ	1500.	Nauczycielóm języków	1500.
Учителямъ прикладныхъ искусствъ и Гимнастическихъ упражненій	1800.	Nauczycielóm przyjemnych sztuk i Gimnastycznych ćwiczeń	1800.

60.	Въ годъ руб. сер.	60.	Na rok Rubli sr.
<i>На Принадлежности къ Университету.</i>		<i>Na Przedmioty należące do Uniwersytetu.</i>	
На содержаніе Физиче- скаго кабинета	500.	Na utrzymanie Fizycznego Gabinetu	500.
— Химической Лаборато- рии съ Лабораторомъ	1000.	— Chemicznego Laborato- ryum z Laboratorem	1000.
— Кабинета Естественной Исторіи	500.	— Utrzymanie Gabinetu Hi- storyi Naturalney	500.
— Ботаническаго сада съ Садовникомъ	900.	— Ogrodu Botanicznego i O- gródniaka	900.
— Астрономической Obser- ваторіи	500.	— Astronomicznego Obser- watorium	500.
— Школы Гражданской Ар- хитектуры	500.	— Szkoły cywilney Archite- ktury	500.
— Рисованія и Живопи- си	500.	— Szkoły Rysunków i Ma- larstwa	500.
— Практической Механики	500.	— Praktyczney Mechaniki	500.
— Сельскаго Домоводства	500.	— Wiejskiego Gospodarstwa	500.
— Театра и Кабинета Ана- томіи, съ Прозекто- ромъ	1000.	— Teatru i Gabinetu Anato- micznego z Proseкто- rem	1000.
— Клинической школы	5000.	— Klinicznej szkoły	5000.
— Школы Скопнаго аѣченія	500.	— Szkoły leczenia bydłąt	500.
— Библіотеки, и на жало- ванье Библіотекарю съ его помощниками	2000.	— Biblioteki i na pensyя dla Bibliotekarza z jego po- mocnikami	2000.
61.		61.	
<i>Университетскія зданія и прочее.</i>		<i>Uniwersytetu Budo- wy i t. d.</i>	
На содержаніе Академи- ческихъ домовъ и проча- го	5000.	Na utrzymanie Akademi- ckich Domów i inne wyda- tki	5000.
— Дрова, свѣчи и соблюденіе опрятности	2250.	— Na drwa, światło i ochę- dostwo	2250.
— Содержаніе Университет- ской церкви и другія для нее потребы	450.	— Na utrzymanie Akademi- ckiego Kościoła i wszystkie jego potrzeby	450.
На шесть пребывающихъ при ней Священниковъ или Манеионовъ каждому по 120 руб.	720.	— Na Sześciu Xięży przy Kościele czyli Mansyon- arzów, każdemu po 120 Ru- bli	720.
Проповѣднику	600.	Kaznodziei	600.
Духовнику (Омонье)	500.	Kapelanowi	500.

	Въ годъ руб. сер.		Na rok Rubli sr.
Эконому, исправляющему и должность казначея	500.	Ekonomowi pełniącemu ra- zem повинność Kassjera	500.
Бухгалтеру	500.	Buchalterowi	500.
Двумъ неделямъ, каждому по 150 р.	500.	Dwóm Bedelóm, każdemu po 150 Rubli	500.
На прочихъ служившихъ нужныхъ при Университет- ѣ	850.	Na innych służących po- trzebnych przy Uniwersy- tecie	850.
62.		62.	
На Канцелярію съ канцел- лярскими служившими так- же на ученую переписку и по части Университетскаго Правленія	1800.	Na Kancellaryą z Kan- cellarzystami, także kor- respondencyą literacką i Rządu Uniwersyte- tu	1800.
— Провздъ въ чужіе краи	5000.	Na woiaż w cudze kraie	5000.
— Награжденія за ршеніе задачъ предлагаемыхъ отъ Университета	500.	Na nagrody za rozwiązanie zadań podawanych przez U- niwersytet	500.
— Ежегодныя награжденія Студентамъ оплатив- шимся дарованіями и прилежаніемъ	500.	Na coroczne nagrody dla Studentów dystyngwujących się talentami i pilno- ścią	500.
— Академическія собранія, Газеты, журналы и прочее	600.	Na Akademickie ze- brania, Gazety, Żurnaly i t. d.	600.
63.		63.	
— Произвожденіе пенсіо- новъ заслуженнымъ, или Емеритамъ	6000.	Na opłatę pensyi wysłu- żonym czyli E m e r y- t o m	6000.
Четыремъ Визитаторамъ на провздъ для обозрнія Гимназій, и увздныхъ учи- лицъ, каждому по 1000 р.	4000.	Czterem Wizytatoróm na wizytę Gimnazyów i szkół powiatowych, każdemu po 1000 Rubli	4000.
На содержаніе Учитель- ской Семинаріи	4500.	Na utrzymanie Naucz- cielskiego Seminarium	4500.
На Чрезвычайныя издер- жки	2150.	Na Extraordinaryne wy- datki	2150.
Всего	105000.	Summa	105000.

ГЛАВА VII.	Въ годъ руб. сер.	R O Z D Z I A Ł VII.	Na rok Rubli sr.
<i>О Штатахъ Гимназій и уѣзд- ныхъ училищъ въ округѣ Ви- ленскаго Университета состоящихъ.</i>		<i>О Etatach Gimnazyów i Szkół powiatowych w Wy- dziale Wileńskiego Uniwersytetu.</i>	
64.		64.	
<i>Штатъ Гимназій.</i>		<i>Etat na Gimnazyum.</i>	
Директору Гимназій Помощнику его, избирае- мому изъ старшихъ учите- лей	800. 120.	Dyrektorowi Gimnazyum Pomoćnikowi jego wybra- cie się mającemu z liczby Nau- czycielów	800. 120.
Четыремъ Старшимъ Учи- телямъ: Физики, Математи- ки, Нравоученія, сло- весности и Латинскаго я- зыка, каждому по 400 р.	1600.	Czterem starszym Nauczycielom Fizyki, Matematyki, Moralney nauki, Literatury i Łacińskiego języka, każdemu po Rubli 400	1600.
Двумъ Учителямъ 1 и 2. класса Латинской и Поль- ской Грамматики, основаній Арифметики, Географіи и Нравоученія, каждому по 500 руб.	600.	Dwóm Nauczycielom pierwszey i drugiey Klasy, Łacińskiej i Polskiej Grammatyki, początków Arytmetyki, Jeografii i Moralney nauki, każdemu po 500 Rubli	600.
Духовнику, онъ же и Про- повѣдникъ	500.	Kapelanowi który razem jest i Kaznodzieją	500.
Четыремъ младшимъ Учи- телямъ рисованія и языковъ: Россійскаго, Французскаго и Нѣмецкаго, каждому по 240 рублей	960.	Czterem młodszym Nauczycielom rysunków i języków: Rossyyskiego, Francuzkiego, Niemieckiego, każdemu po Rubli 240	960.
На содержаніе библиоте- ки и учебныхъ пособій . . . — Гимназій, дрва, свѣчи и служителей	240 680.	Na utrzymanie Biblioteki i inne potrzebne do Nauk zbiory Na utrzymanie Gimnazyum, drwa, światło i służących	240 680.
Всего	5500.	Summa	5500.
65.		65.	
<i>Штатъ уѣзднаго Училища.</i>		<i>Etat na powiatową Szkołę.</i>	
Смотритель Училища Тремъ старшимъ учите-	520.	Dozorcy Szkoły Trzem starszym Professo-	520.

	Въ годъ руб. сер.
лямъ , каждому по 500.	
руб.	900.
Духовнику , оиъ же и Про- повѣдникъ	500.
Тремъ младшимъ учипе- лямъ , каждому по 200.	
рублей	600.
На содержаніе училища , книги , дрова , свѣчи и прочее	400.
Всего : . .	2520.

	Na rok Rubli sr.
гóm , każdemu po 500 Ru- bli	900.
Kapelanowi , który razem jest Kaznodzieią	500.
Trzem młodszy m Naucz- cielóm , każdemu po 200 Rubli	600.
Na utrzymanie Szkoły , na xięgi , drwa , światło i t. d.	400.
Summa . .	2520.

Г. Петръ Завадовскій.
Петръ Свистуновъ.
Михайло Муравьевъ.
Князь Адамъ Чарторыскій.
Федоръ Клигербъ.
Николай Новосилцовъ.
Графъ Андрей Мантейфель.
Федоръ Яковичъ Демирѣво.
Николай Озерецковскій.
Николай Фусъ.

G. Piotr Zawadowski.
Piotr Swistunow.
Michał Murawjew.
Xiążę Adam Czartoryski.
Teodor Klinger.
Mikołay Nowosilcow.
Graff Andrzej Manteyfel.
Teodor Jankowicz Demiriewo.
Mikołay Ozereckowski.
Mikołay Fuss.